

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/816/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5114204496
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5114204496.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členiek senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a Mgr. Márie Kašíkovej, v právnej veci navrhovateľa: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava 26, IČO: 35 792 752, právne zastúpený spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, proti odporkyni: F.X., bytom C., Q. XXX/XX, zastúpená splnomocneným zástupcom Emilom Řepom, bytom C., Q. XXX/XX, o zaplatenie 564,15 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu v Žiline z 8. júla 2014, sp. zn. 25C/92/2014-35, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľa, ktorým žiadal zaviazat' odporkyňu na zaplatenie sumy 564,15 Eur s príslušným úrokom z omeškania. Odporkyni náhradu trov konania nepriznal, keďže žiadne jej nevznikli. Vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 04.02.2010 odporkyňou a dňa 05.02.2010 navrhovateľom bola podpísaná Zmluva o revolvingovom úvere č. 8200025609 v zmysle podmienok uvedených v bode V. zmluvy a následne bol schválený revolvingový úver. Na základe zmluvy poskytnutá čiastka úveru predstavovala sumu 1.029,01 Eur so splatnosťou 30-tich splátok ku 20-temu dňu v mesiaci. Mesačná splátka predstavovala sumu 62,90 Eur a spotrebiteľský úver bol poskytnutý za odmenu 858,06 Eur pri RPMN 64,56 %, ročnej úrokovej sadzbe 68,87 %, priemernej RPMN za úver 48,96 %. Ďalej bola odporkyni poskytnutá čiastka revolvingu 509,53 Eur, zmluvná odmena za poskytnutie revolvingu predstavovala 642,77 Eur, predpokladaná RPMN úveru 55,41 % a ročná úroková sadzba revolvingu 67,56 %. Podľa doložených listinných dôkazov navrhovateľom, tento vyplatil odporkyni celkove 1.381,09 Eur, odporkyňa uhradila 2.455,05 Eur. Vychádzajúc z takto zisteného skutkového stavu, najmä z náležitostí zmluvy, dospel k záveru, že predmetná zmluva neobsahuje náležitosti uvedené v § 4 ods. 2 písm. g/ (konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru) a § 4 ods. 2 písm. i/ (výpočet, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov) Zákona č. 258/2001 Z. z. a s poukazom na § 4 ods. 3 tohto zákona predmetný úver je bezúročný a bez poplatkov. Vychádzajúc z obsahu zmluvy, odporkyňa by mala doplatiť navrhovateľovi len rozdiel medzi vyplateným úverom a platbami, ktoré v prospech navrhovateľa uhradila. V danom prípade odporkyňa preplatila úver o 1.073,96 Eur. Poukázal aj na rôzny obsah náležitostí zmluvy uvedenej v bode V., ktorú podpísala odporkyňa dňa 04.02.2010 oproti obsahu časti zmluvy v bode 6 podpísanej navrhovateľom s dátumom 05.02.2010. Odporkyni bol poskytnutý úver za úrok vo výške 68,17 % a samotný revolving za 67,56 % ročne, čo považuje za rozpor s ustanovením § 3 Občianskeho zákonníka.

Proti rozsudku okresného súdu v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ. Právny záver okresného súdu o bezúročnom úvere z dôvodu, že uzavretá Zmluva o revolvingovom úvere neobsahuje konečný údaj o splatnosti úveru, ako aj údaj o počte, výške a termíne splátok úveru v zmysle § 4 ods. 2 písm. g/ a i/, nepovažoval za správny. Konečná splatnosť úveru bola v zmluve vyjadrená dátumom splatnosti poslednej splátky a je uvedený v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi tvoriacom súčasť zmluvy. Pri poskytnutí úveru ako je revolving vždy dlžník vie o tom, kedy je konečná splatnosť. V článku 4.6 zmluvných dojednaní je uvedené, že deň splátky úveru resp. revolvingu podľa posledného splátkového kalendára je dňom konečnej splatnosti úveru. V danom prípade počet splátok bol 30, splatnosť splátky k 20-temu dňu v mesiaci a výška splátky 62,90 Eur. Okresný súd nesprávne vyložil aplikáciu § 4 ods. 3 Zákona č. 258/2001 Z. z. z dôvodu, že neplatnosť by nastala, ak by Zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala náležitosti vo všetkých bodoch odseku 2, a nie pri absencii len niektorej z náležitostí uvedenej v odseku 2. Okresný súd nesprávne vyložil aj podmienky bodu 5. formulára - žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru a bodu 6. zmluvy. Hodnotu RPMN je možné určiť až pri schválení zmluvy, čo je vyjadrené v bode 6. zmluvy presne. Jedná sa o postup podľa § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nesprávne sú závery okresného súdu aj ohľadom výšky odplaty a úrokovej sadzby. V danom prípade, vzhľadom na čas uzavretia Zmluvy o revolvingovom úvere bolo na posúdenie odplaty dôvodné aplikovať ust. § 3 ods. 10 a 11 Zákona č. 258/2001 Z. z. v spojení s Nariadením vlády č. 238/2008 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška, ktorú nesmie prevyšovať odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru. V danom prípade maximálna výška odplaty by predstavovala v zmysle citovaných právnych predpisov hodnotu 68,98 %. V prejednávanej veci, výška odplaty dohodnutá a stanovená na základe dojednaných celkových nákladov úveru, jeho výšky, splatnosti a počtu splátok v zmluve bola určená na sumu 64,56 %, t.j. neprevyšuje túto maximálnu odplatu a je v súlade s platnou právnou úpravou. Osobitná úprava maximálnej prípustnej výšky odplaty má aplikačnú prednosť pred všeobecnou úpravou (ako sú dobré mravy). Zákonodarcu sa pri zavedení regulácie zameril na to, aby obmedzil maximálnu výšku odplaty za požičanie peňažných prostriedkov, ale nezaviedol reguláciu úrokovej sadzby, keďže odplata má širší pojem a v nej je zahrnuté iné odplatné plnenia v súvislosti s prenechaním peňažných prostriedkov na dočasné užívanie. Z tohto dôvodu bola zavedená regulácia maximálnej výšky RPMN, ktorá vyjadrovala v zmysle Zákona č. 258/2001 Z. z. súčet všetkých nákladov spojených so spotrebiteľským úverom v prejednávanej veci. Prípadný rozpor z výšky odplaty za úver podľa Zmluvy o revolvingovom úvere nielen nenastal, ale ani vo veci nikto netvrdil. Z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, prečo neaplikoval ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka a ani ďalšie ustanovenia ohľadom právnej úpravy odplaty. Rozhodnutie okresného súdu tak popiera prvok predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ako aj princíp legitímneho očakávania. Žiadal rozsudok okresného súdu zmeniť a žalobnému návrhu vyhovieť, prípade rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadrila.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania proti rozsudku, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 201, § 204 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1 O.s.p., ktorý podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Okresný súd vo veci riadne zistil skutkový stav, na základe ktorého správne dospel k záveru, keď nárok navrhovateľa na zaplatenie žalovanej sumy s príslušenstvom nepovažoval za dôvodný, najmä vo vyslovenom právnom závere, že dojednania medzi navrhovateľom a odporkyňou v Zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 05.02.2010 neobsahujú náležitosti minimálne v ust. § 4 ods. 2 písm. i/ Zákona č. 258/2001 Z. z. v platnom znení ku dňu uzatvorenia zmluvy, na základe čoho sa poskytnutý úver považuje v zmysle § 4 ods. 3 citovaného zákona za bezúročný a bez poplatkov; že dojednaná výška úroku z úveru 68,17 % a úroku z revolvingu 67,56 % ročne je v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 vo vzťahu k podmienkam uvedeným v § 4 ods. 2 písm. h/ Zákona č. 258/2001 Z. z. a z uvedeného dôvodu výška vykonanej platby zo strany odporkyne prevyšuje povinnosť uloženú zmluvou, v takom prípade dlh zanikol už splnením.

Na doplnenie správnosti dôvodov rozsudku okresného súdu a vysloveného právneho záveru, s ktorými sa krajský súd v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. stotožňuje, krajský súd dodáva nasledovné:

Nevyhnutnosť ochrany spotrebiteľa je daná jeho nerovným postavením vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ, vyplývajúcim z nerovnováhy vyjednávacej sily (charakterizovanej sloganom „prijmi alebo nechaj tak“), nerovnomernosti znalosti (u profesionála väčšie skúsenosti s predajom ponúkaného výrobku, produktu či služieb, doprevádzaná spravidla i lepšou znalosťou práva) a z ekonomickej neúmernosti zdrojov (vo veciach spotrebiteľského úveru je to spotrebiteľ, ktorý pre nedostatok finančných prostriedkov žiada úver u veriteľa, ktorý má úverovanie v predmete podnikania). Systém ochrany zavádzaný smernicou č. 93/13 vychádza z myšlienky, že sa spotrebiteľ nachádza v nerovnomernom postavení voči predávajúcemu alebo poskytovateľovi z hľadiska ako vyjednávacej sily, tak v úrovni informovanosti, čo ho vedie k tomu, že pristúpi k podmienkam vopred vyhotovených predávajúcim alebo poskytovateľom, bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah (ESD, C-240/98 až C-244/98 vo veci Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, Recueil, bod 25 a ESD C-168/05, Mostaza Claro, bod 25). Vzhľadom k takémuto nerovnému postaveniu článok 6 ods. 1 smernice stanovuje, že neprimerané podmienky (zneužívajúce klauzule) „nie sú pre spotrebiteľa záväzné“. Ako vyplýva z judikatúry, jedná sa kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorou zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán skutočnú rovnováhu, ktorá umožňuje obnoviť rovnosť medzi týmito zmluvnými stranami (viď rozsudok Mostaza Claro bod 36 a rozsudok vo veci C-243/08 Pannon GSM, bod 25). K tomu, aby mohla byť zaistená smernicou č. 93/13 zamýšľaná ochrana, musí byť nerovné postavenie existujúce medzi spotrebiteľom a predávajúcim alebo poskytovateľom narovnané len pozitívnym zásahom, ktorý je vonkajším vo vzťahu k samotným zmluvným stranám. Súdny dvor vo svetle týchto zásad rozhodol, že vnútroštátny súd musí posudzovať zneužívajúci charakter určitej zmluvnej klauzule i bez návrhu (viď rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, bod 32). Možnosť súdu preskúmať zneužívajúci charakter určitej klauzuly aj z úradnej povinnosti predstavuje prostriedok hodný zároveň i k dosiahnutiu výsledku stanoveného v článku 6 smernice, totiž má zabrániť tomu, aby bol konkrétny zneužívajúci spotrebiteľ klauzulou viazaný, prispieť k splneniu cieľa stanoveného v článku 7 tejto smernice, ktorého takýto prieskum môže mať odradzujúci účinok napomáhajúci zabráneniu ďalšieho používania zneužívajúcich klauzúl v zmluvách uzatvorených medzi spotrebiteľmi a podnikateľmi.

Ochrany spotrebiteľa sa dosahuje najmä zákazom určitých (typových) zmluvných dojednaní, resp. chovania dodávateľa, ktoré sú najčastejšie sa vyskytujúci nekalými podmienkami (tzv. unfair terms) v spotrebiteľských zmluvách. S poukazom na pojem „dobrá viera“ a „významná nerovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán“ článok 3 smernice č. 93/13 vymedzuje prvky, ktoré dávajú určitej zmluvnej klauzule, ktorá nebola individuálne dojednaná, zneužívajúci charakter, len abstraktne. Článok 3 ods. 2 uvedenej smernice však stanovuje, že klauzula je vždy považovaná za nedojednanú individuálne, ak bola spísaná vopred a spotrebiteľ preto nemohol mať žiadny vplyv na jej obsah, najmä v súvislosti s vopred spísanou bežnou (adhéznou) zmluvou.

Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že medzi navrhovateľom a odporkyňou dňa 05.02.2010 (na základe žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru odporkyňou, uvedenej v článku 5) bol navrhovateľom schválený revolvingový úver vo výške 1.092,01 Eur s počtom splátok 30, so splatnosťou ku 26-temu dňu v mesiaci, s mesačnou splátkou 62,92 Eur. Ďalej bola stanovená zmluvná odmena (celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom) vo výške 858,06 Eur, RPMN za úver 61,56 Eur, ročná úroková sadzba úveru 68,87 Eur, priemerná RPMN za úver 48,96 Eur. Poskytnutá čiastka revolvingu predstavovala sumu 509,53 Eur, zmluvná odmena za poskytnutie revolvingu 642,77 Eur, predpokladaná RPMN 55,41 Eur, ročná úroková sadzba revolvingu 67,56 %. Z takto uzavretého zmluvného dojednania, ktoré bolo pripravené na predtlačí navrhovateľa nie je v zmysle podmienok uvedených v § 4 ods. 2 písm. i/ zrejme, aká výška splátky predstavuje platbu na istinu, aká výška splátky

na úroky a aká výška splátky na ďalšie (a aké) poplatky. V článku 6 žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru je už len komplexne uvedené, že výška mesačnej splátky predstavuje sumu 62,90 Eur, pričom pri celkovo uhradených 30-tich splátkach, výsledná suma splátok predstavuje 1.887 Eur. Znamená to, že k navýšeniu poskytnutého úveru došlo o 72,80 % (794,99 Eur). Z obsahu článku 6 Zmluvy o revolvingovom úvere je možné vyvodiť, že úver mohol byť navýšený len o ročnú úrokovú sadzbu 68,87 %, keďže v uvedenej časti ďalšie náklady, napríklad poplatky (iba súhrnne uvedené v časti „zmluvná odmena“) nevyplývajú. Vzhľadom k tomu, že splatnosť úveru bola rozložená na 30 mesačných splátok, z ustanovenia zmluvy o revolvingovom úvere nie je zrejmé, aká výška splátky predstavuje na samotnú istinu a aká (v akej časti) na úrok z úveru, za uvedeného stavu potom okresný súd správne konštatoval, že uzavretá Zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 05.02.2010 je v rozpore s podmienkami uvedenými v § 4 ods. 2 písm. i/ Zákona č. 258/2001 Z. z. a preto v zmysle § 4 ods. 3 cit. zák. sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Okresný súd správne dospel k záveru, že dojednaná výška úroku tak z poskytnutého úveru (68,87 %) ako aj z poskytnutého revolvingu (67,56 %) je v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 v spojení s podmienkami uvedenými v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a v tejto časti je zmluva podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Úrok z úveru, ako aj úrok z revolvingového úveru je príslušenstvom pohľadávky obsiahnutého v ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka platiaceho aj pre obchodno-závazkové vzťahy. Úrokový vzťah je vzťahom akcesorickým, ktorého vznik je podmienený platným hlavným záväzkovým vzťahom.

Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (poctivosť, nezneužívanie výkonu práv, nešikanóznny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občiansko-právnych vzťahov). Právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 OZ treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách. Pokiaľ ide o primeranosť výšky úrokov z pôžičky (úveru) - problematika dobrých mravov (na historickom, národnom ale aj európskom pozadí) úzko súvisí s doktrínou o neprípustnom resp. neprimeranom znevýhodnení založenom právnom úkonom, tak typickou práve v prípade tradičnej „úžery“. Táto doktrína nadobudla v modernom práve váhu a význam a slúži určitým obmedzujúcim spôsobom k naplneniu zásady zmluvnej spravodlivosti. Pri posúdení primeranosti dojednanej výšky úroku treba prihliadnuť na celkové okolnosti úkonu, jeho pohnútky a účel, ktorý sledoval.

Predovšetkým však treba porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov. Podľa štatistických údajov NBS (ktoré sú verejne prístupné na internete), priemerná úroková miera u spotrebiteľských (nových) úverov v 02/2010 sa pohybovala na úrovni 10,77 % (v roku 2010 na úrovni 10,80 %). V danom prípade, pokiaľ bola medzi stranami zmluvy dohodnutá úroková sadzba z poskytnutého úveru 68,87 % a poskytnutého revolvingu 67,56 %, jedná sa až o 6-násobné navýšenie úrokovej sadzby oproti úrokovým sadzbám, ktoré poskytovali komerčné banky na území SR v čase poskytnutia úveru odporkyni, s dobou splatnosti od 1 do 5 rokov. Takéto dojednanie úrokovej miery krajský súd považuje za neplatné pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka.

Krajský súd nepovažoval za dôvodné odvolanie navrhovateľa v tvrdení, že v prejednávanej veci nedosiahla maximálna výška odplaty (v zmluve uvedená ako „zmluvná odmena“) za poskytnutie úveru vypočítaná zo súhrnných údajov o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 4. štvrtrok 2008, keď pri zmluvnej splatnosti od 1 do 5 rokov pri poskytnutom spotrebiteľskom úvere do výšky 50.000,- Sk, táto hodnota (zmluvná odmena) predstavovala 68,98 %. Berúc do úvahy skutočnosť, že zmluvná odmena za poskytnutie úveru bola dohodnutá na sumu 850,06 Eur, maximálna výška odplaty predstavuje hodnotu 77,84 %, t.j. prevyšuje hodnotu maximálnej výšky odplaty, na základe výpočtu (predloženej tabuľky) navrhovateľom v odvolacom konaní. Z uvedených dôvodov okresný súd preto správne dospel k záveru, že pokiaľ odporkyňa doposiaľ na základe zmluvy uhradila sumu 2.455,05 Eur, pričom na základe vyššie konštatovanej neplatnosti zmluvy bolo povinnosťou odporkyne uhradiť

len poskytnutý úver + revolving, v takomto prípade dlh odporkyne zanikol splnením (§ 559 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Z uvedených dôvodov, keďže okresný súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania správne návrh navrhovateľa na zaplatenie žalovanej pohľadávky z titulu plnenia na základe uzatvorenej zmluvy ako nedôvodný zamietol, krajský súd rozsudok okresného súdu v celom rozsahu ako správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. Úspešnej odporkyne náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže v zmysle podmienok uvedených v § 151 ods. 1 O.s.p. si žiadne trovy v odvolacom konaní neuplatnila.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e** je prípustné.